

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

سی آداب شب یلدا و چهارشنبه سوری در آذربایجان شرقی

«با تأکید بر گردشگری فرهنگی»

معصومه بامروت سیسی^{۱*}، آرزو مینایی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی مدیریت هتلداری دانشگاه جامع علمی کاربردی، مرکز تالارهای پذیرایی m.bamorovat@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی مدیریت هتلداری دانشگاه جامع علمی کاربردی، مرکز تالارهای پذیرایی arezoo.minaee@yahoo.com

۰۹۳۶۵۷۶۱۵۲۶

چکیده

در ایران باستان، در میان مردمانی که زندگی خود را با کشاورزی و دامپروری می گذراندند، تضادهای موجود در طبیعت مانند سپیدی و سیاهی، روشنایی و تاریکی، روز و شب و گرما و سرما دارای معنا بود. چون گرما، روز و روشنایی، زمانی برای کار، کوشش و بالندگی بود، آن را بیشتر دوست می داشتند و با فرارسیدن شب، آتش می افروختند تا جلوه های بد زندگی پدیدار نگردد. اگرچه دگرگونی های فرهنگی امروز، شمار زیادی از آیین های ایرانی را کم رنگ نموده و در اغلب موارد به فراموشی سپرده است، پاره ای از آن ها مثل «چهارشنبه سوری» و «شب یلدا» هنوز چهره ی نمادین خود را به ویژه در شهرستان ها و روستاها حفظ نموده است. با توجه به دیر پای بودن فصل سرما در استان آذربایجان شرقی بدیهی است که مناسبت های زمستانی در این منطقه، باشکوه هر چه بیشتر برگزار گردد؛ زیرا در این زمان به جهت عدم امکان بردن احشام به چرا و عدم وجود شرایط مناسب برای کشت، اغلب مردم در منزل به سر می برند و با دور هم جمع شدن و برگزاری هر چه مفصل تر چنین مناسبت هایی که ریشه در اعتقادات و باورهای کهن مردم آن ناحیه دارد و بیشتر برای غلبه بر سرما، ترس و تاریکی است، دوره ی یخبندان این خطه را با دلگرمی و سهولت بیشتر به پایان می برند. با توجه به اینکه رویدادهای تقویمی و جشنواره های مختلف ملی، محلی و بین المللی، بخش مهم بازار گردشگری فرهنگی محسوب می شوند، وجود نمادها و ماهیت شادی بخش این جشن های فرهنگی توجه علاقه مندان به حوزه های فرهنگی را به خود جلب نموده و به عنوان ابزار تقویت منظر شهرها و پویایی اقتصاد بومی آن نواحی اهمیت یافته است. این مقاله با روش توصیفی و استفاده از تکنیک کتابخانه ای و اسنادی به صورت مفصل تر، آیین های مربوط به «شب یلدا» و «چهارشنبه سوری» را در استان آذربایجان شرقی و شهرهای آن، به عنوان عاملی در توانمند سازی گردشگری فرهنگی مورد بررسی قرار می دهد.

واژه های کلیدی: آذربایجان شرقی، گردشگری فرهنگی، چهارشنبه سوری، شب یلدا، آداب و رسوم، باورها، تاریکی، سرما